

3. семестар основних академских студијастудија, 2008/09

МОДУЛ 7- ИСТОРИЈА АРХИТЕКТУРЕ И УМЕТНОСТИ
Курс'ИСТОРИЈА АРХИТЕКТУРЕ И НАСЕЉАВАЊА 1 2 ЕСПБ

УПУСТВО

Садржај наставе

Приказује се развој архитектуре и насељавања у контексту утицајних фактора као што су време, историјске околности, природни, архитектонски простор, типологија и симболика облика, однос архитектуре и других уметности, све са циљем да се укаже на непходну радозналост духа студената који вишехиљадугодишње искуство могу да користе и у свом стваралаштву

Термински план наставе

Обавезни предмет одржава се једном недељно два часа.

Настава траје 15 радних недеља у школи и 3 радна дана код куће рачунајући и испит.

За изборни предмет предвиђена су 4 радна сата недељно (2 сата рада школи и 2 сата рада код куће).

3 радна дана предвиђене су за рад код куће и испит (24 сата).

Студијска правила

Предмет води један наставник са једним сарадником и старијим студентима волонтерима.

План рада на предмету одређује наставник.

Најмање 30п, а највише 70п предвиђено је за оцењивање током 14 радних недеља у школи.

Начин и критеријуме оцењивања утврђује појединачно сваки наставник.

*на основу Службеног билтена 71/06 Архитектонског факултета: Студијски програми основних академских студија и дипломских академских студија архитектуре од 31. 05. 2006. и Службеног билтена 72/06 Архитектонског факултета: Статут од 09. 10. 2006.

План рада

(попуњава наставник и предаје Декану Архитектонског факултета у понедељак 30 јуна септембра 2008. у 12 сати)

Назив предмета: МОДУЛ 7- ИСТОРИЈА АРХИТЕКТУРЕ И УМЕТНОСТИ Курс: ИСТОРИЈА АРХИТЕКТУРЕ И НАСЕЉАВАЊА 1
Година студија: 3. семестар основних академских студија студија, 2008/09
Број кредита: 2 ЕСПБ
Термини одржавања наставе: Петак од 15 до 17 часова
Термин одржавања испита (предаја и одбрана графичког и семинарских радова): Уторак 5.2.2009. у 10 ч
Термини одржавања колоквијума: 5 недеља - Петак 17. октобар 12 недеља - Ретак 5. децембар

Назив пројектног задатка: Историја архитектуре и насељавања 1
Наставник: Др Гордана Милошевић-Јевтић, доцент
Сарадник у настави: Мр Рената Јадрешин-Милић, асистент
Број кабинета: 232
Време за консултације са студентима (једном недељно два сата): петком 13,00 – 15.00 часова
Телефон: 3218732 Е-маил: renata@ arh.bg.ac.yu

Посебни критеријуми за пријем студената: Потребно је да студенти положе предмете модула из прве године
--

Циљеви и приступ настави: Тематске целине у оквиру курса Историја архитектуре и насељавања 1 је у непосредној вези са општим и појединачним анализама које чине и саставни део сваког пројектовања у области савремене архитектуре и урбанизма Према Новом програму историја архитектуре и насељавања предаје се кроз два семестра, у јесењем семестру – Историја архитектуре и насељавања 1 и у летњем семестру – Историја архитектуре и насељавања 2 . Изалагање грађе предвиђено је хронолошки од најстаријих праисторијских људских творевина у праисторији, кроз предавања старих и античких цивилизација, кроз преглед збивања на прелазу из касне антике у средњи веку са посебним освртом на утемељивање ранохришћанске мисли у архитектури, преглед материјалне културе средњег века на истоку и западу и прелаз у ренесансне облике који своју завршну форму добијају у барокној архитектури. Овако широк репертоар излагања историје архитектуре и насељавања, у погледу хронологије и територије на којој се прати, условио је да се током школске 2008/2009 године тематске јединице изложе према основној и уобичајеној подели на профано и сакрално градитељство. У јесењем семестру кроз предавања Историја архитектуре и насељавања 1 студенти би били упознати са историјским оквирима настанка појединих цивилизација, а који су непосредно утицали на заснивања насеља сеоског, протоурбаног и урбаног карактера, на једној страни и кроз развој појединачних облика профаног градитељства, у области стамбене, јавних зграда и војних и комуналних радова, на другој страни. Појединачни
--

облици архитектуре били би излагани хронолошки и територијално како би студентима било једноставније праћење наставе, али се предвиђа да се кроз компаративне анализе издвоје одређени архитипови и облици конструкције, као и успостављање одређених облика и карактеристичних типова за сваку област посебно. Избор тема је начињен у циљу да се студенти упуте у паралелно читање текстова у више књига или делова текста у једној књизи и издвоје појединачно од општег у контексту развоја архитектуре. Овакав методолошки приступ представља добру основу за разумевање текстова који се тичу не само историје архитектуре и појединих њених делова, већ и за боље разумевање теорије архитектуре.

Пројектни задатак:

Настава обухвата методске јединице **којима ће бити обухваћен успостављање и развој насеља и грађевина профаног карактера** од праисторије до барока. Предвиђено је 13 недеља предавања и два колоквијума

1. недеља - У првом уводном предавању студенти ће бити упознати са програмом предавања, начином излагања и поделата у архитектури, са основним појмовима и методологијом у области истраживања. Посебно ће бити разматрана однос архитектура, време, историја, и исказано кроз редослед грађења и промена на једној грађевини кроз историју архитектуре, али и непосредни елемент промена на једном објекту. Затим и историја као директан учесник у креирању архитектуре и помоћ у читању и тумачењу архитектуре и утицај археологије као помоћне научне дисциплине у функцији тумачења архитектуре. У наставку предавања биће презентован хронолошки развој праисторијских цивилизација на блиском истоку и у Европи, њихов међусобни однос, стварање првих насеља и типолошки развој стамбене архитектуре, као и њихово поређење са објектима једноставног облика, организације и конструкције који се увек јављају на почетку формирања одређених цивилизација или приликом великих сеоба и промена у историји.

2 – 3 недеља – у другој и трећој недељи предавања ће бити усмерена на профано градитељство Блиског истока, Египта, Месопотамије и Персије. Кроз градитељски програм ових древних цивилизација биће омогућено студентима да препознају заједничке карактеристике профаног градитељства, посебности сваке од ових цивилизација, развој градитељске мисли у организацији и примењеној конструкцији, као и појаву првих познатих градитеља који се јављају у улози ктитора и архитектата. Излагање ће бити пропраћено изводом најбитнијих елемента културног и историјског развоја ових цивилизација-

4. недеља – У низу успостављања првих урбанистичких и архитектонских мисли биће обрађено профано градитељство Егејских култура – цивилизација, које посебно утицало на развој грчке културе, али и на неке од праисторијских култура у Европи. У том контексту биће посматрана кретања племена на Балкану и у Европи и њихови утицаји на потоње цивилизације (Илири, Трачани, Келти).

6 – 7 недеља – Античке цивилизације Грчке и Рима биће компаративно предаване посебно у областима развоја насеља, места и организације градског трга – агоре и форума. Појава првих «урбаниста» из периода класичне Грчке, али и увођење планског «војничког уређења римских градова насталих под утицајем римских логора. Посебно ће бити разматрани облици грађевина јавног карактера, њихова архитектура, положај у насељу, типологија, конструкција и стилски елементи. Развој стамбене архитектуре кроз различите облике (стамбени, палацијални – резиденцијални) биће хронолошки и компаративно приказан и анализиран.

8. недеља – Општи историјски услови који су утицали и на културне прилике условили су у касноантичком периоду у профаном градитељству наставак идеја које се у развојној путањи профане архитектуре неће битно променити, али ће изнедрити неколико значајних римских царева – Диоклецијан, Галерије, Максенције, Константин, и Јустинијан. Они ће у резиденцијалној архитектури оставити веома значајна дела и достигнућа која ће студентима бити и презентована.

9 – 10. недеља – Велике сеобе народа, пад западног римског царства и стварање првих варварских држава на тлу Италије и западне Европе довели су до дисконтинуитета античке мисли у градитељству и битно променили изглед насеља и објекта профаног карактера. Успостављање нових принципа у оснивању насеља, облици конструкције који се примењују у градњи стамбених и јавних грађевина биће приказани територијално и хронолошки. Предавања ће бити пропраћена описима архитектуре из познатих историјских романа као и приказом читавог културног окружење у коме је живела средњовековна Европа-

11. недеља – Велике историјске промене на простору Мале Азије, пад Цариграда и успостављање Османлијског царства изазвали су значајне промене у културним збивањима и градитељском корпусу на овом простору. Студентима ће у уводном делу бити приказана основна начела профане архитектуре и урбанизма Византијске цивилизације и утицај на формирање исламске архитектуре, а затим и исламизација и ширење градитељских мисли на простор Балкана.

13. недеља – Појава ренесансе у Италији биће пропраћена кроз излагање идеје о континуитету класичне архитектуре, развој општих друштвених идеја, као и општих принципа архитектуре ренесансе, посебно у градовима Фиренца, Рим, Урбино и Венеција. Стилске и астилске палате биће компаративно изложене кроз анализу дела великих ренесансних аутора Бруналескија, Албертија, Микелоџија, Роселинија, а затим и Брамантеа и Рафаела.

14. недеља – У наставку предавања о ренесанси студентима ће бити презентовано ширење ренесансних идеја у Европи (Француска, Енглеска, Шпанија), али и трансформација основних идеја и појава манијеризма у делима многих ренесансних аутора на простору Италије (Ђулијо Романо, Микеланђело, Сансовино, Вињола, Паладио). Други део предавања биће посвећен уређењу ренесансних градова у теорији и пракси, као и у којој мери је средњовековна затечена матрица градова утицала на могућности примене идеја и начела исказаних кроз

ренесансне пројекте и њихову непосредну примену.

15. недеља – Јукстапозиција - опште одлике барока, услови настанка и културне прилике у Италији, основне идеје исказане у делима римских аутора Карла Мадерне, Бернинија, Бороминија, као и низа аутора који су стварали у Венецији и Торину. Непосредно ширење барокних идеја на простору Француске, Енглеске, Аустрије и Немачке.

Метод извођења наставе:

Настава (предавања и вежбе) се обавезно одвијају кроз комбинацију више разноврсних облика рада, као што су предавања ех-катедра, интерактивни облици наставе, анализа случајева, индивидуални и групни пројекти, истраживачки пројекти, презентације, есеји, семинарски радови итд.

нед	настава	
01		Уводно предавање – архитектура, време, историја Појава првих насеља и материјалне културе
02		Древне цивилизације Блиски исток, Египат и Блискоисточне цивилизације
03		Древне цивилизације – Месопотамија и Персија
04	:	Древне цивилизације - Егејска цивилизација
05	1. Колоквијум	Колоквијум
06		Античке цивилизације . градитељство античке Грчке
07		Античке цивилизације . градитељство античког Рима пагански Рим
08		Визионарски подухвати Константина Великог и препород касноантичке мисли – основ за стварање Византијске културе и државе
09		Западна Европа, велике сеобе народа и препород у средњем веку
10		Западна Европа и обнова градског живота 11 Готика
11		Исламизација некадашњих територија Византије и последња одбрана средњовековне Русије
12	2. Колоквијум:	12 Колоквијум
13		Општи принципи ренесансне архитектуре и концепција палата у италијанским градовима.
14		Појава манијеризма. Ренесансни град – теорија и пракса.
15		Јукстапозиција – општи принципи барокне архитектуре. Профана архитектура и урбанизам барока.

Обавезна литература:

Обавезна литература:

Куртовић-Фолић, Н.: *Развој архитектуре*, Књига 1, Архитектонски факултет, Београд, 2001. (само у библиотеци АФ)

Traktenberg, M., Hajman, I.: *Arhitektura od preistorije do postmodernizma*, Građevinska knjiga, Beograd 2006.

Milić, B.: *Razvoj grada kroz stoljeća*, Књига 1, 2 i 3, Školska knjiga, Zagreb

Препоручена литература:

Kostof, S.: *A History of Architecture, Settings and Rituals*, Oxford University Press, 1995.

Müller, W., Gunther, V.: *Atlas arhitekture 1 i 2*, Građevinska knjiga, Beograd 2005..

Начин полагања испита (садржај пројекта и семинарског рада):
Писмени или усмени, навести графичке и текстуалне прилоге, размере, формате и број листова

Критеријуми оцењивања:
Упознати студенте са изабраним начином вредновања рада, као и са обавезама студената у циљу постизања очекиваних компетенција.

Оцењивање:
У структури укупне оцене студента на предмету предиспитне обавезе (сви облици рада који се оцењују пре полагања испита и који се као такви једино и могу реализовати у овом периоду) учествују најмање са 30, а највише 70 поена. Испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита студент може стећи највише 100поена.

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		семинари	
колоквијуми	30	усмена или писмени испит	70

Услови предаје после заказаног рока:
из статута АФ

Статутарне одговорности и права студената:
из статута АФ